

POSTANOWIENIE

31 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym 31 sierpnia 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa O. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
przeciwko N. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,
na skutek skargi kasacyjnej O. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 17 maja 2022 r., VII AGa 1028/21,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powódki O. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz pozwanej N. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 12500 (dwanaście tysięcy pięćset) złotych wraz z odsetkami, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia powódce postanowienia Sądu Najwyższego z 31 sierpnia 2023 r. - tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 17 maja 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację powódki O. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 25 maja 2021 r., którym oddalone zostało jej

powództwo skierowane przeciwko N. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

U podstaw rozstrzygnięcia Sądów *meriti* legło stwierdzenie, że kara umowna objęta kwestionowanym tytułem wykonawczym została w umowie o finansowaniu ważnie zastrzeżona i brak podstaw do jej miarkowania. Ocena całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie daje również żadnych podstaw do przyjęcia, że umowa o finansowanie jest nieważna.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez powódkę. Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołała się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Jej zdaniem w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do odpowiedzi na pytanie, czy w świetle art. 58 § 2 w zw. z art. 353¹ k.c., przy uwzględnieniu specyficznego charakteru spółki celowej, jako ważne należy uznać postanowienia umowy wprowadzające ograniczenia swobody działalności gospodarczej spółki celowej, jako z istoty swej powołanej do realizacji określonego celu, a jeśli tak to czy warunkiem tego jest jednocześnie zapewnienie takiej spółce możliwości realizacji celu do jakiego została wyznaczona przez podmioty wprowadzające takie ograniczenia swobody działalności spółki celowej?

Pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne

i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Zagadnienie nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia tych wymagań. Nie przeprowadzono w nim - poza przywołaniem pojedynczych judykatów - analizy orzecznictwa i poglądów doktryny. Argumentacja skarżącej jest ogólnikowa, jednostronna i ogranicza się do przedstawienia własnego poglądu w opozycji do stanowiska prawnego Sądu drugiej instancji. Nie wykazuje zatem, że w sprawie ujawniło się zagadnienie wykładnicze o problemowym czy precedensowym charakterze, którego wyjaśnienie wymagałoby zaangażowania Sądu Najwyższego i sprzyjało rozwojowi prawa. Kwestia objęta zagadnieniem prawnym jest silnie zdeterminowana okolicznościami sprawy i nie wskazuje na istnienie w tym zakresie ogólnego problemu związanego z wykładnią prawa, którego rozstrzygnięcie jest celowe ze względu na potrzeby praktyki sądowej. Podniesione przez skarżącą wątpliwości nie mają charakteru istotnego zagadnienia prawnego, lecz sprowadzają się do kwestionowania odmowy zastosowania przez Sady *meriti* art. 58 § 2 k.c. w okolicznościach sprawy.

Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie stwierdzano, że umowa naruszająca zasady uczciwego obrotu oraz lojalności wobec kontrahenta

może być w szczególnych okolicznościach uznana za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy do ukształtowania stosunków umownych w sposób wyraźnie krzywdzący dla jednej ze stron doszło przy świadomym lub tylko spowodowanym niedbalstwem wykorzystaniu przez drugą stronę swojej silniejszej pozycji, przy znacznej intensywności pokrzywdzenia drugiej strony (zob. m.in wyroki Sądu Najwyższego z 12 marca 1965 r., I PR 6/65, OSNC 1966, nr 2, poz.18; z 30 listopada 1971 r., II CR 505/71, OSPiKA 1972, nr 4, poz. 75; z 12 listopada 1974 r., I CR 602/74, OSP 1976, nr 7-8, poz. 143; z 30 maja 1980 r., III CRN 54/80, OSNCP 1981, nr 4, poz. 60; z 14 czerwca 2005 r., II CK 692/04, niepubl.; z 18 marca 2008 r., IV CSK 478/07, niepubl.; z 14 stycznia 2010 r., IV CSK 432/09, OSP 2011, nr 3, poz. 30; z 2 marca 2012 r., II CSK 351/11, M.Pr. Bank. 2012/12/20-28 oraz uchwała Sądu Najwyższego z 9 marca 1993r., III CZP 27/93, OSNC 1993, nr 7-8, poz.135).

Nie jest także wykluczone stosowanie w wyjątkowych wypadkach art. 58 § 2 k.c. do stosunków o charakterze gospodarczym, w tym w przypadku, gdy postanowienia umowy ograniczają wolność działalności gospodarczej jednej ze stron, mimo uznania umowy formalnie za niesprzeczną z ustawą (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 20 maja 2004 r., II CK 354/03, OSNC 2005, nr 5, poz. 91; z 10 października 2014 r., III CSK 279/13, M.Pr. Bank. 2016, nr 3, str. 25; z 12 października 2017r., IV CSK 660/16, M.P.H. 2017, nr 4, str. 40; i z 28 stycznia 2016 r., I CSK 269/15, niepubl.). Nie można jednak z reguły uznać za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego umowy, która realizuje uzgodniony przez strony cel (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 14 listopada 2013 r., III CSK 106/13, M.Pr. Bank. 2014, nr 11, str. 66).

Kwestia czy sytuacja taka istnieje w okolicznościach konkretnej sprawy nie stanowi zagadnienia prawnego lecz należy do sfery stosowania prawa. Bogactwo stanów faktycznych, implikujące niuansowanie oceny prawnej w zakresie możliwości kwalifikowania umowy, jako nieważnej - na podstawie art. 58 § 2 k.c. - w tego rodzaju sprawach przez sądy powszechne, nie stanowi problemu prawnego powstałego na tle konkretnych przepisów prawa, których rozstrzygnięcie niezbędne dla sprawy, stwarza realne i poważne trudności, przekraczające poziom występujący zwykle w przypadku każdego procesu decyzyjnego sądu orzekającego

w konkretnej sprawie. Skarżąca nie przedstawiła także przekonującego uzasadnienia by konstrukcja spółki celowej (*special purpose vehicle*) - przy uwzględnieniu związania Sądu Najwyższego podstawą faktyczną zaskarżonego orzeczenia (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.) - przemawiała za potrzebą odrębnej wypowiedzi Sądu Najwyższego we wskazanym przez skarżącą kontekście.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 98 § 1¹ k.p.c., w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015, poz. 1800, ze zm.).

[A.T.]

[ms]

